

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: Up-771/06-15

Datum: 15. 6. 2006

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za preizkus ustavne pritožbe A. A., Ž in Ž., ki ga zastopa mag. B. B. iz Z. Z., na seji dne 15. junija 2006

odločilo:

Sodba Vrhovnega sodišča št. I Up 538/2006 z dne 19. 4. 2006 se razveljavi. Zadeva se vrne Vrhovnemu sodišču v novo odločanje.

Obrazložitev

A.

1. Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ) je kot očitno neutemeljeno zavrnilo prošnjo pritožnika za priznanje azila v Republiki Sloveniji in odločilo, da mora v roku enega dne od pravnomočno končanega azilnega postopka zapustiti državo. Zoper navedeno odločitev je pritožnik vložil tožbo, ki ji je Upravno sodišče ugodilo. MNZ je vložilo pritožbo zoper sodbo Upravnega sodišča, ki ji je Vrhovno sodišče ugodilo in izpodbijano sodbo spremenilo tako, da je tožbo zavrnilo.

2. Pritožnik zatrjuje kršitev 21., 22., 25. in 51. člena Ustave. Navaja, da je v tožbi zoper odločbo MNZ predlagal takojšno postavitev izvedenca psihiatrične stroke in takojšen zdravstveni pregled ter napotitev na morebitno zdravljenje. Meni, da bi bilo treba predhodno ugotoviti, ali je pritožnikove izjave v azilnem postopku in njegovo verodostojnost zaradi njegovega zdravstvenega stanja sploh mogoče zakonito presojati. Navaja, da je njegovo dojemanje realnosti hudo moteno. Ker naj ne bi niti Upravno sodišče niti Vrhovno sodišče odločalo o bistvenem predlogu, vsebovanem v tožbi (postavitev psihiatričnega izvedenca), naj bi bili kršeni členi 21, 22, 25 in 51 Ustave. Meni, da navajanje lažnih podatkov prosilca za azil o pogojih preganjanja, ki so določeni v Konvenciji o statusu beguncov in v Protokolu o statusu beguncov (Uradni list FLRJ, MP, št. 7/60 in 17/67, Uradni list RS, št. 35/92, MP, št. 9/92 – Ženevska konvencija), ne more biti razlog za zavrnitev prošnje za azil v pospešenem postopku, ne da bi se ugotavliali pogoji za pridobitev azila iz humanitarnih razlogov oziroma pridobitev subsidiarne zaščite.

3. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-771/06 z dne 23. 5. 2006 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo in do končne odločitve Ustavnega sodišča zadržal izvršitev izpodbijane odločbe MNZ. V skladu z določbo 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču

(Uradni list RS, št. 15/94 – v nadaljevanju ZUstS) je bila ustavna pritožba vročena Vrhovnemu sodišču, ki nanjo ni odgovorilo.

4. Ustavno sodišče je vpogledalo v spis MNZ, voden v zadevi, v kateri so bili izdani izpodbijani akti.

B.

5. Ustava v 22. členu določa, da je vsakomur zagotovljeno enako varstvo njegovih pravic v postopku pred sodiščem in pred drugimi državnimi organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil, ki odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Navedena določba med drugim vključuje tudi pravico stranke, da sodišče obravnava, ovrednoti in obrazloženo sprejme ali zavrne njene trditve in stališča, če niso očitno pravno nepomembni. Ustavno jamstvo se mora odražati tudi v dokaznem postopku. To sicer ne pomeni, da ima stranka pravico do izvedbe vseh dokazov, ki jih predлага. Če sodišče razumno oceni, da nekateri predlagani dokazi oziroma dejstva, ki naj se ugotovijo z njimi, za odločitev v sporu niso odločilni, nadaljnjih dokazov ni dolžno izvajati, mora pa zavnitev dokaznega predloga stranke ustreznno obrazložiti. V nasprotnem primeru gre za kršitev pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave.

6. V obravnavnem primeru je bila pritožniku prošnja za azil zavrnjena v t. i. pospešenem postopku, po katerem pristojni organ odloča, če ugotovi katerega od izrecno določenih razlogov.¹ V takem primeru pristojni organ takoj odloči o stvari in prošnjo za azil kot očitno neutemeljeno zavrne, ne da bi v postopku ugotavljal, ali prosilec za azil izpolnjuje pogoje za pridobitev azila v Republiki Sloveniji. Pritožniku je bila prošnja za azil zavrnjena, ker je MNZ ugotovil, da je matično deželo zapustil izključno iz ekonomskih razlogov. Iz nekredibilnih in nepovezanih izjav pritožnika je MNZ sklepal, da je pritožnik lažno predstavil razloge, zaradi katerih je zaprosil za azil. S tem naj bi pritožnik zavajal in zlorabljal azilni postopek.

7. Pritožnikov pooblaščenec je v tožbi opozoril na psihične zdravstvene težave pritožnika. Predlagal je odpravo odločbe in v ponovljenem postopku postavitev izvedenca – psihiatra ali takojšno napotitev na zdravstveni pregled in morebitno zdravljenje zaradi zdravstvenih težav pritožnika. Upravno sodišče je tožbi ugodilo, vendar iz drugih razlogov, kot jih je navajal pritožnikov pooblaščenec. Vrhovno sodišče je ugodilo pritožbi MNZ in samo odločilo tudi o tožbi pritožnika, tako da je tožbo zavrnilo. V obrazložitvi je v zvezi z zavnitvijo tožbe navedlo, da je MNZ ugotovilo očitno neutemeljenost pritožnikove prošnje za azil in je to odločitev obrazložilo z razlogi, s katerimi se Vrhovno sodišče strinja.

¹ Drugi odstavek 35. člena ZAzil določa: " Pристojni organ takoj odloči o stvari in prošnjo za azil kot očitno neutemeljeno zavrne, če:

- prošnja temelji na namernem zavajanju ali če se postopek zlorablja;
- je prosilec za azil prišel izključno iz ekonomskih razlogov ali je iz njegove prošnje očitno, da mu v njegovi izvorni državi ne grozi preganjanje;
- je bil prosilcu za azil vstop v Republiko Slovenijo že zavrnjen, pa se razlogi za zavnitev vstopa niso spremenili;
- prosilec lahko poišče zaščito v delu svoje izvirne države, kjer razmere ustrezajo kriterijem iz desete alineje 2. člena tega zakona;
- prosilec za azil prihaja iz varne izvirne države."

8. Zaradi morebitnih psihičnih zdravstvenih težav pritožnik pri vložitvi prošnje za azil in zaslišanju morda ne bi mogel ustreznno pojasniti vseh okoliščin, ki so pomembne za odločitev v tem postopku. Nepovezane in nekredibilne izjave pritožnika, brez ustrezne ugotovitve dejanskega stanja in razlogov za takšno prosilčev ravnanje, same po sebi ne morejo pomeniti zavajanja in zlorabe azilnega postopka. Morebitne psihične zdravstvene težave pritožnika bi lahko vplivale na odgovore pritožnika pri vložitvi prošnje za azil in pri zaslišanju. Zato je vprašanje psihičnega zdravja pritožnika lahko relevantno za odločitev o pravilnosti izpodbijane odločbe MNZ.

9. Vrhovno sodišče je v pritožbenem postopku samo odločilo o tožbi pritožnika, zato bi bilo dolžno v obrazložitvi sodbe odgovoriti ne samo na pritožbene navedbe MNZ, temveč tudi na vse relevantne tožbene očitke pritožnika. Vrhovno sodišče pa ni samo zavnilo tožbenih navedb o psihičnih težavah pritožnika, temveč jih je celo povsem spregledalo. Vrhovno sodišče ni odgovorilo na očitke pritožnikovega pooblaščenca o morebitnih psihičnih težavah pritožnika, ki bi lahko bile relevantne za odločitev, ali prošnja za azil temelji na namernem zavajanju, zato je prikrajšalo pritožnika za obrazloženo sodno odločbo in s tem kršilo njegovo pravico do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave.

10. Ker je bilo z izpodbijano sodbo kršeno ustavno jamstvo o enakem varstvu pravic iz 22. člena Ustave, je Ustavno sodišče sodbo Vrhovnega sodišča razveljavilo in mu zadevo vrnilo v novo odločanje. Ustavno sodišče je ustavni pritožbi ugodilo že iz tega razloga, zato se ni spuščalo v presojo drugih zatrjevanih kršitev.

C.

11. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS in prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 93/03 in 98/03 – popr.) v sestavi: predsednik dr. Janez Čebulj ter sodnice in sodniki Lojze Janko, mag. Marija Krisper Kramberger, Milojka Modrijan, dr. Ciril Ribičič, dr. Mirjam Škrk, Jože Tratnik in dr. Dragica Wedam Lukić. Odločbo je sprejelo soglasno.

Predsednik
dr. Janez Čebulj